

Lovforslag nr. L 187. Fremsat den 17. marts 1981 af energiministeren

Forslag

til

Lov om anvendelse af Danmarks undergrund

Kapitel 1

Almindelige bestemmelser

§ 1. Ved loven tilstræbes en hensigtsmæssig anvendelse og udnyttelse af Danmarks undergrund og af dens naturforekomster.

Stk. 2. Loven finder anvendelse på

- 1) forundersøgelse, efterforskning og indvinding af råstoffer i undergrunden, som ikke har været undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet før den 23. februar 1932,
- 2) anvendelse af undergrunden til lagring eller andre formål end indvinding af råstoffer og
- 3) videnskabelige undersøgelser af undergrunden af betydning for den under nr. 1 og 2 nævnte virksomhed.

Stk. 3. Loven gælder også på dansk kontinentalsokkelområde.

§ 2. De råstoffer, der er nævnt i § 1, tilhører den danske stat. Råstofferne kan kun udforskes og indvindes af andre efter tilladelse meddelt af energiministeren efter reglerne i denne lov. Virksomhed som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 2 og 3, kan kun finde sted efter tilladelse meddelt af energiministeren.

Kapitel 2.

Forundersøgelse

§ 3. Energiministeren kan meddele tilladelse for et tidsrum af indtil 3 år til at foretage bestemte typer af forundersøgelser med henblik på efterforskning og indvinding af de af loven omfattede råstoffer, eller med henblik på anvendelse af undergrunden til

lagring eller andre formål end indvinding. Tilladelsen skal angive de områder, den omfatter.

§ 4. Energiministeren kan for tilladelsen fastsætte vilkår, herunder om betaling af afgift og om rapportering om undersøgelsernes forløb og resultater.

Stk. 2. Energiministeren kan fastsætte bestemmelser om betaling af gebyr for meddelelse af tilladelser.

Kapitel 3

Efterforskning og indvinding af råstoffer

§ 5. Energiministeren kan for et nærmere bestemt område på nærmere fastsatte vilkår meddele tilladelse med eneret til efterforskning og indvinding af et eller flere råstoffer. Tilladelse kan meddeles særskilt for henholdsvis efterforskning og indvinding. I tilladelse til efterforskning kan der tillægges rettighedshaveren fortrinsret til indvindingstilladelse.

Stk. 2. I en tilladelse til efterforskning kan der fastsættes bestemmelser om gradvis indskrænkning af området, der omfattes af tilladelsen, og om hvilke arbejdsforpligtelser rettighedshaveren skal opfylde.

Stk. 3. De i stk. 1 nævnte tilladelser kan kun meddeles til ansøgere, der skønnes at have fornøden sagkundskab og økonomisk baggrund, og som kan forventes at udøve virksomheden, således at samfundet har mest mulig indsigt i og gavn af denne.

§ 6. Tilladelser, der omfatter indvinding efter § 5, meddeles efter, at sagen har været forelagt folketingets energipolitiske udvalg.

Stk. 2. I et omfang, som energiministeren eller det pågældende udvalgs formand bestemmer, er udvalgets medlemmer og andre, der måtte være til stede under udvalgets forhandlinger, forpligtede til at bevare tavshed om, hvad de erfarer i udvalget i medfør af den i stk. 1 nævnte forelæggelse.

§ 7. Tilladelse efter § 5 meddeles for et tidsrum, der fastsættes under hensyn til arten af det eller de råstoffer, der er omfattet af tilladelsen. Tidsrummet kan ikke overstige 50 år.

§ 8. Det kan i en tilladelse efter § 5 fastsættes, at staten eller et af staten ejet selskab på nærmere angivne vilkår skal have ret til at indtræde i den af tilladelsen omfattede virksomhed.

§ 9. Det fastsættes i en tilladelse efter § 5, hvilke afgifter rettighedshaveren skal betale til staten. Det kan herunder fastsættes, at der skal betales en løbende afgift beregnet på grundlag af størrelsen af området, der omfattes af tilladelsen (arealafgift), og en afgift beregnet på grundlag af mængden af indvundne råstoffer (produktionsafgift), ligesom der kan fastsættes vilkår om betaling af en andel til staten af det økonomiske udbytte af den af tilladelsen omfattede virksomhed.

§ 10. Efterforskning og indvinding skal finde sted på en forsvarlig og hensigtsmæssig måde, og således at spild af råstoffer undgås. Forinden indvinding og dertil sigtende foranstaltninger iværksættes, skal en plan for virksomheden, herunder produktionens tilrettelæggelse samt anlæggene hertil (indvindingsforanstaltninger m. m.) være godkendt af energiministeren.

§ 11. Såfremt en forekomst strækker sig over flere rettighedshaveres område skal rettighedshaverne samordne efterforskning og eventuel indvinding. Aftaler herom skal godkendes af energiministeren. Opnås der ikke i rimelig tid enighed om en samordning, kan energiministeren påbyde denne og fastsætte vilkår herfor.

Stk. 2. Strækker en forekomst sig ind på et andet lands højhedsområde, kan energiministeren, såfremt aftale om en samordning af efterforskning og indvinding indgås med vedkommende land, påbyde, at rettighedshaveren til den danske del af forekomsten deltager i en sådan samordning, og fastsætte vilkår herfor.

Kapitel 4

Særlige bestemmelser om efterforskning og indvinding af kulbrinter

§ 12. Tilladelse efter § 5 til efterforskning og indvinding af kulbrinter meddeles som hovedregel efter offentlig indkaldelse af ansøgninger.

Stk. 2. Før indkaldelse af ansøgninger finder sted, forelægger energiministeren for folketingets energipolitisk udvalg en redegørelse for, hvilke områder der agtes udbudt, og de generelle vilkår hvorunder tilladelser agtes meddelt.

Stk. 3. Energiministeren kan undlade at meddele tilladelse på grundlag af de ansøgninger, der er indkommet efter en offentlig indkaldelse.

§ 13. For kulbrinter meddeles tilladelse efter § 5 til efterforskning og indvinding for et tidsrum af indtil 6 år, der, såfremt særlige omstændigheder foreligger, kan forlænges med henblik på efterforskning med indtil 2 år ad gangen. Den samlede efterforskningsperiode kan dog ikke overstige 10 år.

Stk. 2. Når de i en tilladelse efter stk. 1 fastsatte vilkår herfor er opfyldt har rettighedshaveren ret til forlængelse af tilladelsen med henblik på indvinding. Energiministeren kan i særlige tilfælde forlænge tilladelsen, selvom vilkårene herfor ikke er opfyldt. Tilladelsen kan dog kun forlænges for de dele af området, der omfatter kommercielt indvindelige forekomster, som agtes indvundet, og højest for et tidsrum af 30 år. Energiministeren kan som vilkår for forlængelsen bestemme, at der inden en nærmere fastsat frist skal indsendes ansøgning om godkendelse i henhold til § 10.

Stk. 3. Når ressourcemæssige, økonomiske eller samfundsmæssige hensyn gør det påkrævet, kan energiministeren pålægge en rettighedshaver efter denne lov inden en nærmere fastsat frist at indsende en fyldestgøren-

de plan for indvindingsforanstaltninger m. m. efter § 10 for en forekomst, der må anses for kommercielt indvindelig. Energiministeren kan efter godkendelse af planen pålægges rettighedshaveren at iværksætte indvinding. Samtidig forlænges tilladelsen med henblik på indvinding for den del af området, der omfatter forekomsten dog højst i 30 år.

Stk. 4. Det tidsrum for forlængelse med henblik på indvinding, der er fastsat i medfør af stk. 2 og stk. 3, kan forlænges, når særlige omstændigheder taler herfor.

§ 14. Ved godkendelse af indvindingsforanstaltninger m. m. efter § 10 fastsættes tidspunktet for indvindingens påbegyndelse således, at forekomsten på hensigtsmæssig måde vil kunne bidrage til Danmarks energiforsyning og sikre udnyttelsen af eksisterende eller planlagte behandlings- og transportsystemer.

§ 15. En godkendelse efter § 10 af indvinding af kulbrinter skal betinges af, at energiministeren for perioder af mindst 6 måneders varighed fastsætter den mængde, der må indvindes. Medmindre der er fremkommet nye oplysninger om forekomsten, skal ministeren lægge den i medfør af § 10 godkendte indvindingsplan til grund ved fastsættelsen af mængden.

Stk. 2. Såfremt hensynet til en forsvarlig og hensigtsmæssig indvinding taler herfor eller tungtvejende samfundsmæssige hensyn nødvendiggør dette, kan energiministeren foretage ændringer af godkendte indvindingsplaner og regulere indvindingen.

§ 16. Hvor to eller flere kulbrinteforekomster ud fra ressourcemæssige, økonomiske eller samfundsmæssige hensyn bør udnyttes sammen, kan energiministeren efter forhandling med rettighedshaverne udstede påbud herom. Det kan herunder påbydes en rettighedshaver mod betaling at stille behandlings- og transportanlæg til rådighed for en sådan samordning. I mangel af enighed mellem rettighedshaverne om betalingen, fastsættes den af energiministeren.

§ 17. Etablering og drift af rørledningsanlæg til brug ved virksomhed, der er omfattet

af denne lov, må kun finde sted med energiministerens tilladelse.

Stk. 2. En tilladelse kan meddeles på vilkår om linieføring, dimensioner, ejerforhold, ret for andre til at benytte rørledningen, betaling herfor, afgift til staten, m. v.

Stk. 3. Stk. 1 og stk. 2 finder ikke anvendelse på lokale rørledninger, der indgår i anlæg, som anvendes ved indvinding fra et enkelt felt.

§ 18. Energiministeren kan træffe afgørelse om, at produktionsafgift fastsat i henhold til § 9, jfr. § 13, skal erlægges i form af indvundne kulbrinter. Afgørelsen har tidligst virkning 6 måneder efter, at meddelelse om afgørelsen er kommet frem til rettighedshaveren.

Kapitel 5

Køberet for staten til flydende kulbrinter

§ 19. Energiministeren kan træffe afgørelse om, at staten eller et af staten ejet selskab skal have ret til at købe indtil halvdelen af en rettighedshavers løbende produktion af flydende kulbrinter. Afgørelsen har tidligst virkning 6 måneder efter, at meddelelse om afgørelsen er kommet frem til sælger. Kulbrinterne skal leveres til en rimelig markedspris på det sted og tidspunkt, hvor levering sker, og i øvrigt på sædvanlige leveringsvilkår.

§ 20. Er der ikke senest 3 måneder efter, at meddelelse i henhold til § 19 er kommet frem til sælger, opnået enighed mellem køber og sælger om prisen eller beregningsgrundlaget for denne, kan enhver af parterne indbringe sagen for olienævnet.

Stk. 2. Parterne har ret til at forlange forhandling om ændring af prisen eller beregningsgrundlaget for denne hver 6. måned. Er der ikke senest 1 måned efter fremsættelsen af kravet opnået enighed mellem køber og sælger om prisændringen, kan enhver af parterne indbringe sagen for olienævnet.

Stk. 3. I tilfælde af uenighed mellem køber og sælger om de øvrige leveringsvilkår, herunder tid og sted for levering, kan enhver af parterne indbringe sagen for olienævnet.

§ 21. Olienævnet, der nedsættes af energiministeren, består af en formand og to andre

medlemmer. Formanden udnævnes efter indstilling fra præsidenten for højesteret. De to andre medlemmer skal have særlig kendskab til oliehandel. Medlemmerne og stedfortrædere for disse udnævnes for 4 år.

Stk. 2. Nævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Energiministeren fastsætter de nærmere regler for nævnets virksomhed.

§ 22. Afgørelse om køb truffet i medfør af § 19 indskrænker ikke statens ret i medfør af anden lovgivning til at træffe bestemmelse om salg og levering af flydende kulbrinter.

Kapitel 6.

Anden anvendelse

§ 23. Energiministeren kan meddele tilladelse til, at undergrunden anvendes til lagring eller andre formål end indvinding.

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1 meddeles efter, at sagen har været forelagt folketingets energipolitiske udvalg. § 6, stk. 2 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Energiministeren kan fastsætte bestemmelser om anvendelse som nævnt i stk. 1.

Kapitel 7

Videnskabelige undersøgelser

§ 24. Energiministeren meddeler tilladelse til videnskabelige undersøgelser af undergrunden som nævnt i § 1, stk. 2, nr. 3.

Kapitel 8

Tilsyn

§ 25. Energiministeren fører tilsyn med, at denne lov og regler og vilkår udfærdiget i medfør af loven overholdes. Energiministeren kan meddele påbud om overholdelse af loven og forskrifter udstedt i medfør heraf.

Stk. 2. Energiministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om udøvelsen af tilsynet.

Stk. 3. Rettighedshaverne betaler statens udgifter ved udøvelsen af det i stk. 1 nævnte tilsyn efter regler, der fastsættes af energiministeren.

§ 26. Rettighedshavere skal meddele alle oplysninger, som er fornødne for energiministerens tilsyn med deres virksomhed omfattet

af denne lov. Energiministeren kan til gennemførelse af tilsynet pålægge en rettighedshaver at indsende prøver, rådata, bearbejdningsresultater, fortolkninger og vurderinger samt tekniske og økonomiske oplysninger.

Stk. 2. Oplysninger, som tilsynet modtager i henhold til stk. 1 er undergivet tavshedspligt efter § 152 og § 264 b i borgerlig straffelov.

§ 27. Tilsynsmyndighedens medarbejdere har til enhver tid uden retskendelse mod behørig legitimation i det omfang, det er påkrævet for, at de kan varetage deres hverv, adgang til alle dele af virksomheden.

Stk. 2. Det kan i en tilladelse efter § 5 bestemmes, at en repræsentant for tilsynet skal kunne overvære møder i rettighedshaveres besluttende organer.

Kapitel 9

Andre bestemmelser

§ 28. Arbejder, der udføres i forbindelse med virksomhed omfattet af denne lov, herunder boringer, nedsenkning af skakter og indsættelse af stoller, må kun iværksættes, såfremt energiministerens godkendelse af udstyr, program og udførelsesmåde er indhentet i hvert enkelt tilfælde.

§ 29. En tilladelse kan hverken direkte eller indirekte overdrages til andre, medmindre energiministeren tillader overdragelsen og godkender vilkårene for denne.

Stk. 2. En tilladelse i henhold til denne lov er undtaget fra retsforfølgning.

§ 30. Energiministeren kan tilbagekalde en tilladelse efter denne lov

- 1) såfremt de i denne lov eller de i medfør af loven fastsatte bestemmelser, vilkår eller påbud ikke overholdes,
- 2) såfremt der i en ansøgning om tilladelse er givet urigtige eller vildledende oplysninger,
- 3) såfremt rettighedshaveren anmelder betalingsstandsning eller erklæres konkurs.

Stk. 2. Kan forholdet afhjælpes af rettighedshaveren, kan tilbagekaldelse i henhold til stk. 1, nr. 1, først ske efter, at energiministeren har givet påbud om inden en nærmere

fastsat frist af afhjælpe forholdet, og påbudet ikke er efterkommet.

§ 31. Det kan i en tilladelse fastsættes, at tvist mellem energiministeren og rettighedshaveren om, hvorvidt de i en tilladelse fastsatte vilkår er opfyldt, skal indbringes for en voldgiftsret, hvis afgørelse er endelig.

§ 32. Det skal i en tilladelse fastsættes, i hvilket omfang rettighedshaverens forpligtelser består efter udløb, opgivelse, bortfald eller tilbagekaldelse af en tilladelse. Det kan endvidere bestemmes, at energiministeren, hvis en arbejdsforpligtelse eller andre forpligtelser ikke er opfyldt, kan kræve, at rettighedshaveren helt eller delvis indbetaler det beløb, som opfyldelsen af forpligtelserne ville have kostet.

§ 33. I tilladelser efter denne lov fastsættes der nærmere bestemmelser om, hvorledes der ved tilladelsens udløb, opgivelse, bortfald eller tilbagekaldelse skal forholdes med anlæg, der er etableret af rettighedshaveren.

§ 34. Danmarks Geologiske Undersøgelse og energistyrelsen samler alle foreliggende oplysninger om Danmarks undergrund. Med henblik herpå skal prøver og andre oplysninger om undergrunden, der tilvejebringes under udøvelsen af virksomhed omfattet af denne lov, indsendes efter regler fastsat af energiministeren.

Stk. 2. Der kan i tilladelser efter denne lov fastsættes regler om fortrolighed med hensyn til de i stk. 1 nævnte indberetninger.

§ 35. En rettighedshaver skal erstatte skader, der forvoldes ved den i henhold til tilladelse udøvede virksomhed, selv om skaden er hændelig.

Stk. 2. Har skadelidte ved fortsæt eller grov uagtsomhed medvirket til skaden, kan erstatningen nedsættes eller bortfalde.

§ 36. Energiministeren kan i det nødvendige omfang tillade, at der iværksættes ekspropriation af fast ejendom med henblik på virksomhed efter denne lov.

Stk. 2. Ekspropriation i henhold til stk. 1 finder sted efter reglerne i lov om fremgangs-

måden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom.

Stk. 3. Ved kortvarige undersøgelser med henblik på gennemførelse af de af loven omfattede foranstaltninger kan energiministeren tillade, at disse gennemføres på fremmed ejendom, selvom det måtte medføre skade eller ulempe, mod fuld erstatning herfor. I mangel af enighed om erstatningens størrelse fastsættes den efter reglerne som nævnt i stk. 2.

§ 37. Energiministeren kan bemyndige energistyrelsen og andre statslige myndigheder til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt energiministeren.

Kapitel 10

Straffe- og ikrafttrædelsesbestemmelser m. v.

§ 38. Med bøde eller hæfte straffes den

- 1) som udøver virksomhed som nævnt i § 1, stk. 2, og § 17 uden tilladelse fra energiministeren,
- 2) som overtræder § 26, stk. 1, eller undlader at indsende prøver og andre oplysninger efter § 34,
- 3) som tilsidesætter påbud meddelt i henhold til loven eller forskrifter fastsat i medfør af loven.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i henhold til loven, kan der fastsættes straf af bøde eller hæfte for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, anpartsselskaber, andelsselskaber eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

§ 39. Afgifter og gebyrer i henhold til denne lov er tillagt udpantningsret.

§ 40. Loven træder i kraft den 1. juli 1981.

Stk. 2. Bevillinger og tilladelser, der er meddelt efter lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund, med tilhørende overenskomster og aftaler opretholdes med de ændringer, der følger af denne lov. Bestemmelserne i §§ 19-22 finder dog ikke anvendelse på disse bevillinger m. v. § 13 i eneretsbevilling af 8. juli 1962 til efterforskning og indvinding af kulbrinter i Danmarks undergrund ændres ikke ved § 29. For oplys-

ninger, der indsendes i henhold til § 34, stk. 1, finder de i bevillingerne m. v. fastsatte regler om fortrolighed fortsat anvendelse.

§ 41. Lov nr. 181 af 8. maj 1950 om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund ophæves.

§ 42. Bevillinger og tilladelser m. v., der er meddelt efter lov nr. 181 af 8. maj 1950

om efterforskning og indvinding af råstoffer i kongeriget Danmarks undergrund, kan tilbagekaldes efter reglerne i § 30, såfremt de i bevillingen eller tilladelsen med tilhørende overenskomster og aftaler fastsatte bestemmelser eller i medfør heraf fastsatte vilkår eller påbud ikke overholdes.

§ 43. Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Lovforslaget har til formål at tilvejebringe tidssvarende rammer for forvaltningen af Danmarks undergrund og dens ressourcer. Det tilstræbes at skabe grundlag for en forbedret viden om ressourcerne i Danmarks undergrund, at sikre en udnyttelse af undergrunden, der er i overensstemmelse med samfundets behov på længere sigt, at medvirke til at sikre samfundet en rimelig andel af det økonomiske udbytte af efterforsknings- og indvindingsvirksomhed og at øge forsyningssikkerheden.

2. Det eksisterende lovgrundlag, som i hovedsagen er udformet i 1930'erne, blev tilvejebragt for at skabe klarhed over, om der fandtes råstoffer i Danmarks undergrund, der kunne udnyttes økonomisk, men tog kun i ringe grad sigte på en samfundsmæssig regulering af og indseende med efterforskning og indvinding af sådanne råstoffer, som måtte vise sig at kunne danne grundlag for en økonomisk lønnende virksomhed.

Den gældende lov giver i lighed med den tidligere lov fra 1932 mulighed for at meddele bevilling med eneret til private til udnyttelse af råstoffer i undergrunden i indtil 50 år. Efter loven tilkommer der inden for den samlede bevillingsperiode bevillingshaveren eneret til efterforskning af de af bevillingen omfattede råstoffer i indtil 10 år regnet fra bevillingens udstedelse.

Siden 1950 er der sket omfattende forandringer i de ydre forhold, herunder navnlig med hensyn til priser og forsyningssikkerhed for kulbrinter. Denne udvikling gør det nødvendigt, at alle muligheder for væsentlige bidrag til landets energiforsyning i form af indenlandsk produktion udnyttes så effektivt som muligt. Dette forudsætter, at mulige forekomster af olie og gas i den danske undergrund kortlægges hurtigst muligt, at efterforskningsvirksomheden i form af boringer bliver så omfattende og sker så effektivt som muligt, at der skabes mulighed for en samlet tilrettelæggelse af efterforskningsvirksomheden på hele det danske område, og at der tillægges samfundsmæssige hen-

syn afgørende vægt ved tilrettelæggelsen af indvindingsaktiviteten, således at det sikres, at såvel samfundsmæssige som energiforsyningsmæssige interesser varetages bedst muligt.

Det eksisterende lovgrundlag gør det ikke muligt i tilstrækkeligt omfang at opfylde den ovenfor angivne målsætning.

3. Gennemførelsen af en ressourcepolitik for vore råstoffer i undergrunden tilrettelægges bedst på grundlag af en lovgivning, der sikrer samfundet mulighed for at tilpasse efterforskningen og indvindingen til de aktuelle samfundsmæssige behov. Dette opnås navnlig ved, at eneretstilladelser kun meddeles for mindre områder, og at hele det danske område ikke vil blive udloddet på en gang. Herigennem kan den viden, der opnås, danne grundlag for tilrettelæggelsen af den videre efterforsknings- og indvindingsvirksomhed.

Udviklingen med hensyn til råstofefterforskning og -indvinding både teknisk og kommercielt, især for så vidt angår kulbrinter, bevirker at det ikke vil være muligt at regulere alle spørgsmål i en lov, uden at loven meget hurtigt forældes. Lovforslaget er derfor udformet som en rammelov, der gør en tilpasning til ændrede forhold muligt.

Ved udformningen af lovforslaget er der lagt vægt på at sikre det offentlige en bedre mulighed for at påvirke og kontrollere forundersøgelse, efterforskning og indvinding af de af loven omfattede ressourcer samt anden anvendelse af Danmarks undergrund.

4. Lovens hovedpunkter er følgende:

a. Kap. 2 indeholder hjemmel til at meddele tilladelse til forundersøgelser, uden at der hertil samtidig knyttes rettigheder, navnlig med hensyn til efterforskning og indvinding af råstoffer.

Formålet med bestemmelserne er at gøre det muligt for interesserede virksomheder at foretage indledende undersøgelser med henblik på eventuelt at ansøge om tilladelse til efterforskning og indvinding. Staten opnår, som følge af reglerne om aflevering af undersøgelsesresultater m. v., det kendskab der er nødvendigt for at vurdere hvilke områder, der bør udbydes samt vilkårene herfor.

b. Bestemmelserne i kap. 3 og de særlige bestemmelser om kulbrinter i kap. 4 indebærer, at der for nærmere fastsatte områder meddeles eneretstilladelse til efterforskning og indvinding af bestemte råstoffer. Tilladelserne meddeles for et bestemt tidsrum.

Tilladelser kan meddeles særskilt til efterforskning og til indvinding. For så vidt angår kulbrinter omfatter en tilladelse ret til såvel efterforskning som indvinding, jfr. bestemmelsen i § 13.

Ifølge bestemmelsen i § 5 kan det stilles som vilkår for eneretstilladelser, at der skal ske en gradvis indskrænkning af det område, tilladelsen omfatter. Herved stimuleres rettighedshaveren til at fremskynde sin efterforskning, og der bliver mulighed for at udstede nye tilladelser, så andre kan komme til at arbejde på området.

Med henblik på yderligere at sikre, at udloddede områder ikke ligger uefterforsket hen, indeholder lovforslaget bestemmelse om, at det kan stilles som vilkår for en eneretstilladelse, at indehaveren skal opfylde visse forpligtelser med hensyn til udførelse af konkrete arbejder, et såkaldt arbejdsprogram. Dette program vil blive udformet som led i forhandlingerne om de særlige vilkår for en tilladelse.

Arbejdsprogrammerne skal i henhold til god praksis inden for olieindustrien omfatte de forpligtelser, som bevillingshaverne skal opfylde over for myndighederne med hensyn til et fagmæssigt udført efterforskningsprogram sigtende på inden for efterforskningsperioden at konstatere, om der findes udnyttelige forekomster af kulbrinter, idet der herved skal tages udgangspunkt i samfundets interesse i en effektiv efterforskningsindsats.

I forslaget indgår endelig en mulighed for at sikre, at der sker en intensiv indsats på udloddede områder gennem fastsættelsen af en afgift beregnet på grundlag af det areal, der omfattes af en tilladelse. Afgiften kan fastsættes enten som et fast beløb pr. km² eller som et stigende beløb.

For så vidt angår kulbrinter indeholder kap. 4 en særlig procedure for tildeling af tilladelser til efterforskning og indvinding, hvorefter der normalt skal ske en offentlig indkaldelse af ansøgere, efter at energiministeren over for folketingets energipolitiske udvalg har redegjort for udvælgelsen af områderne, der agtes udbudt, og for de generelle vilkår, som ansøgerne skal opfylde for at komme i betragtning. Forelæggelsen for udvalget er bl. a. begrundet i, at udbydelsen af nye områder er et væsentligt styringsredskab for det samlede aktivitetsniveau og har stor betydning for de samfundsmæssige virkninger af denne aktivitet.

Proceduren indebærer, at tildeling af tilladelser vil ske efter forhandling med ansøgerne, hvorunder de særlige vilkår vil blive udformet. Der vil således være et konkurrencemoment imellem de forskellige ansøgere, der åbner mulighed for, at de udbudte områders muligheder fuldt ud kommer til udtryk i de vilkår, der fastsættes.

Ifølge bestemmelsen i § 8 åbnes mulighed for, at det i en tilladelse fastsættes som vilkår, at staten eller et af staten ejet selskab skal have ret til at indtræde i den af tilladelsen omfattede virksomhed, hvad enten der er tale om efterforskning eller indvinding. Bestemmelsen har først og fremmest betydning for kulbrinter. Baggrunden for bestemmelsen er, at udviklingen i andre lande har vist, at statsdeltagelse er et effektivt middel til teknisk og økonomisk at få medindflydelse på tilrettelæggelsen af virksomheden. Samtidig er det et middel til at opnå, at der i Danmark opbygges den størst mulige viden på området og dermed forøgede muligheder for at sikre, at råstofudnyttelsen sker på den for samfundet mest hensigtsmæssige måde. Endelig er det også et middel til at sikre, at samfundet får del i det økonomiske udbytte af virksomheden – såvel i form af andel i indtægterne, som i form af den almindelige erhvervsmæssige stimulans, som et direkte dansk engagement vil indebære.

Omfanget og det nærmere indhold af statsdeltagelse må ligesom øvrige vilkår fastsættes ud fra de muligheder, som det enkelte område indeholder.

En af de måder, der kan komme på tale, er statsdeltagelse efter »Carried-interest«-princippet, hvorefter statens deltagelse i udviklingen og udnyttelsen af en kulbrinteforekomst indebærer, at staten i princippet også skal bære en til sin andel svarende del af udgifterne ved udviklingen og udnyttelsen af feltet. Statens andel af udgifterne skal imidlertid ikke indbetales umiddelbart, men »lægges ud« af koncessionshaveren og først »tilbagebetales« denne i takt med, at staten som deltager får indtægter i form af sin andel af den olie, der produceres.

Udover statsdeltagelse kan der tænkes andre former for samarbejde mellem staten og private olieselskaber. Der kan således nævnes produktionsdelingsaftaler, hvorefter staten og et selskab deler den indvundne olie, dog således at selskabet forlods får dækning for sine omkostninger til efterforskning og indvinding. Endvidere en servicekontrakt, hvorefter rettighedshaveren er et statselskab, der bistås af et privat olieselskab, der typisk modtager betaling for sin indvindingsaktivitet gennem

en ret til at købe en del af den indvundne olie eventuelt til en favorpris.

Med hjemmel i § 9 kan der som vilkår for udstedelse af en tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer fastsættes, at der skal betales visse afgifter m. v. til staten. Som eksempler på afgifter kan nævnes arealafgift, der beregnes på grundlag af størrelsen af det område, der er omfattet af tilladelsen og produktionsafgift, der beregnes på grundlag af mængden af indvundne råstoffer. Herudover kan der bl. a. tænkes fastsat gebyrer og engangsbeløb f. eks. ved meddelelse af tilladelser, igangsætning af produktion m. v. Gennem de nævnte afgifter m. v. vil staten kunne sikre sig en vis andel af indtægterne ved råstofindvinding. Hertil kommer, at der gennem den almindelige selskabsbeskatning og den kommende særbeskatning vil tilflyde det offentlige indtægter i forbindelse med indvindingsvirksomhed her i landet. Se således nedenfor under punkt 5.

Bestemmelserne i § 10 og §§ 14 og 15 har til formål at sikre, at efterforskning og indvinding finder sted på en forsvarlig måde, ligesom det ved hjælp af forudgående godkendelse af igangsætning af indvinding og af produktionens størrelse sikres, at der ved tilrettelæggelsen heraf tages samfundsmæssige hensyn. Der tænkes herved især på hensynet til en planlægning af anvendelsen af ressourcerne, bl. a. som led i den samlede energiplanlægning, hensynet til en rationel anvendelse af behandlings- og transportanlæg samt endelig tilpasningen af produktionen til den samfundsmæssige udvikling.

I tilfælde hvor en forekomst strækker sig ind over flere rettighedshaveres områder, eller hvor flere forekomster bør udnyttes sammen, er der i forslaget §§ 11 og 16 hjemmel til at sikre, at en sådan samordning finder sted.

c. Udover reguleringen af anvendelsen og udnyttelsen af undergrunden og de hertil fornødne anlæg er det fundet nødvendigt, at anlæg af rørledninger kun sker efter tilladelse. På grund af de store investeringer, som anlæg heraf kræver, er det samfundsmæssigt nødvendigt at sikre den bedst mulige udnyttelse og undgå fejlinvesteringer. I forbindelse med en tilladelse efter lovforslagets § 17 kan der stilles krav med hensyn til dimensionering, ejerforhold, benyttelse, linieføring, ret for andre til benyttelse og betaling og afgift til staten.

d. Det foreslås i kap. 5, at staten får ret til at købe indtil halvdelen af hver rettighedshavers løbende produktion af flydende kulbrinter, og der gives regler for fastsættelse af pris- og leverings-

vilkår. Med henblik på at afgøre tvister herom nedsættes et olienævn.

e. Lovforslagets § 23 indeholder bestemmelse om at anvendelse af undergrunden til lagring og andre formål kun må ske efter tilladelse. Baggrunden herfor er, at det bør sikres, at anvendelsen af undergrunden sker ud fra en vurdering af samfundets langsigtede behov, og at udnyttelsestakten herunder rækkefølgen af de forskellige anvendelsesmuligheder sikrer den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne.

f. Kap. 8 indeholder tilsynsbestemmelser, der indebærer en præcisering og modernisering i forhold til de hidtil gældende bestemmelser. Tilsynets opgave er nøje at følge rettighedshavernes aktiviteter for derved at sikre, at såvel forundersøgelser som efterforskning og indvinding tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med samfundets interesser. Det vil herunder blive påset, at vilkår og bestemmelser knyttet til de enkelte tilladelser overholdes af rettighedshavere.

g. I medfør af lovforslagets § 34 er rettighedshaverne forpligtet til at indsende prøver og andre oplysninger til DGU og energistyrelsen. Bestemmelsen har til formål at sikre, at alle oplysninger, der indsamles om undergrunden, og bearbejdnings- og fortolkninger heraf samt prøver afleveres til staten.

Oplysningerne er af afgørende betydning ved tilrettelæggelsen af hvilke områder, der bør udloddes, og ved fastlæggelsen af såvel de generelle som de særlige vilkår i tilladelsen. Oplysningerne er endvidere en forudsætning for, at staten kan foretage den nødvendige kortlægning af undergrunden og dens ressourcer.

Oplysningerne vil normalt være tilgængelige for interesserede efter en vis frist, typisk 5 år efter afleveringen.

5. I lys af de kraftige prisstigninger, der i de seneste år i særlig grad har fundet sted på kulbrinteområdet, er det regeringens hensigt at fremsætte lovforslag i den kommende folketingsamling om en mere tidssvarende beskatning af indtægter ved olie- og gasindvinding med virkning for indtægter indtjent efter 1. januar 1982.

Formålet med den kommende skattelovgivning er at sikre samfundet en betydelig andel af de fortjenester, man i fremtiden må forvente indtjent ved olie- og gasproduktionen på dansk territorium – fortjenester, der ville være ganske ude af niveau med det øvrige erhvervslivs indtjening pr. investeret krone.

En sådan lovgivning vil blive udformet, således at den kommer til at omfatte såvel nuværende som

kommende deltagere i olie- og gasproduktion på dansk område. Ved udformningen af denne lovgivning vil det være naturligt at tage udgangspunkt i de moderne lovgivninger på dette område, som er gennemført hos vore naboer i Nordsøen, Norge og England.

Efter indførelsen af en særskilt beskatning på olie- og gasområdet vil det offentlige samlede andel af indtægterne ved olie og gasindvinding kunne bestå af følgende komponenter:

- Arealafgift
- Produktionsafgift
- Andre afgifter og engangsbeløb m. v.
- Selskabsskat
- Særskilt indkomstbeskatning
- Statens udbytte ved deltagelse i virksomheden.

6. Ved lovforslaget tilvejebringes et grundlag, hvorefter undergrunden kan administreres på en måde, der sikrer, at forundersøgelse, efterforskning og indvinding samt anvendelse af undergrunden i øvrigt sker på den for samfundet mest hensigtsmæssige måde.

Særligt for så vidt angår kulbrinteområdet vil lovforslaget muliggøre en stærkt forøget indsats.

Udnyttelsen af disse muligheder forudsætter, at der fra det offentlige side sættes øgede ressourcer ind på at tilvejebringe det fornødne grundlag for forvaltningen af dette væsentlige samfundsområde.

Det har ikke været muligt at opgøre og tage stilling til de administrative og økonomiske konsekvenser. Energiministeren har derfor iværksat et udredningsarbejde med henblik på at vurdere, hvorledes arbejdsopgaverne i fremtiden kan udøves mest rationelt og med henblik på at vurdere behovet for øgede ressourcer til opgavens løsning. Udredningsarbejdet gennemføres med deltagelse af energiministeriet, miljøministeriet, finansministeriet og statsministeriet.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen i stk. 2, nr. 1 og 2, sammenholdt med § 2 er en ændret videreførelse af gældende ret, hvorefter alle råstoffer, der ikke før 23. februar 1932 havde været undergivet privatøkonomisk udnyttelse her i landet, tilhører staten.

De råstoffer, som loven omfatter, er bl. a. kulbrinter, svovl, stensalt, kalisalt, brom og ædle luftarter som helium. Geotermisk energi omfattes i overensstemmelse med hidtidig praksis ligeledes af loven.

De råstoffer, der i henhold til gældende ret falder uden for loven, er bl. a. følgende: sten, grus, sand, ler, kalk, kridt, tørv, granit, gnejs, sandsten, kaolin, kul, brunkul, mergel, kildekalk, søkalk, skaller, moler, kiselgur, flint, myremalm og okker. Endvidere falder metan, der er dannet i mellemistidsaflejringer (kvartære lag) uden for loven. Disse råstoffer er reguleret i lov nr. 237 af 8. juni 1977 om råstoffer.

Forundersøgelse, efterforskning og indvinding af grundvandsforekomster til vandforsyningsformål falder ligeledes uden for loven, jfr. herved lov nr. 299 af 8. juli 1978 om vandforsyning m. v.

Stk. 2, nr. 2, sammenholdt med § 2 indebærer alene en præcisering af, hvad der hidtil har været gældende ret som følge af § 1 i den eksisterende undergrundslov. I overensstemmelse hermed er der i årenes løb udstedt tilladelser til bl. a. forundersøgelser med henblik på anlæg af hulrum (kaverner) i salthorste til oplagring af trykluft til brug for luftmagasin kraftværk og til lagring af naturgas. Disse tilladelser er meddelt på grundlag af den rådighed, som staten har over råstoffer i undergrunden. Der henvises herved til bemærkningerne vedrørende § 23. Bestemmelsen sikrer, at der kan finde en prioritering sted af de formål, hvortil undergrunden kan anvendes.

Anvendelse af undergrunden til opbevaring af radioaktive affaldsprodukter vil først kunne ske efter, at lov nr. 244 af 12. maj 1976 om sikkerhedsmæssige og miljømæssige forhold ved atomanlæg er trådt i kraft. Ifølge denne lov skal miljøministeren give tilladelse til placering af anlæg til opbevaring af radioaktive affaldsprodukter m. v. En sådan tilladelse kan kun gives efter forhandling med energiministeren. Endvidere kan tilladelse kun meddeles, såfremt folketinget efter indstilling fra miljøministeren har givet sin tilslutning hertil ved en folketingsbeslutning.

Stk. 2, nr. 3, svarer for så vidt angår dansk kontinentalsokkelområde til den hidtidige retstilstand. I følge kontinentalsokkelovens § 2 stk. 1, 1. pkt., kan energiministeren tillade udforskning af havbundens eller dennes undergrunds mineralske og andre ikke levende forekomster, når den ikke foretages med henblik på udnyttelse. På land- og søterritoriet er retsstillingen i dag tvivlsom, og det foreslås derfor, at den bringes i overensstemmelse med den, der gælder på dansk kontinentalsokkelområde. Bl. a. af sikkerhedsmæssige grunde må det anses for nødvendigt, at dybe boringer i videnskabeligt øjemed godkendes, før de iværksættes.

Stk. 3 indebærer, at loven finder umiddelbar anvendelse på kontinentalsokkelområdet.

Til § 2

Bestemmelsen fastslår, at de i § 1 nævnte råstoffer tilhører den danske stat, hvorfor virksomhed som nævnt i § 1 kun kan udøves af andre end staten efter tilladelse.

En tilladelse meddelt efter denne lov fritager ikke en rettighedshaver for at indhente tilladelse eller godkendelse, der foreskrives i anden lovgivning.

Til § 3

Forundersøgelser omfatter indledende undersøgelsesarbejder som f. eks. geofysiske (herunder seismiske), geologiske og geokemiske undersøgelser. Boringer til dybere liggende geologiske formationer vil efter omstændighederne kunne være omfattet af en forundersøgelsestilladelse.

Hensigten med forundersøgelsesarbejder er kortlægning af et område med henblik på en foreløbig vurdering af råstoffer i området eller mulighederne for anden anvendelse af undergrunden.

Tilladelse efter § 3, der meddeles for en periode af indtil 3 år, skal angive de områder, den omfatter, og hvilke typer forundersøgelsesarbejder, der må udføres. En periode på mindre end 3 år vil ofte være tilstrækkelig til gennemførelse af de ønskede undersøgelser, ligesom en kort periode vil anspre tilladelsens indehaver til en hurtigere og effektiv indsats. Bestemmelsen er ikke til hinder for, at en forundersøgelsestilladelse fornyes.

En forundersøgelsestilladelse giver ikke eneret og er således ikke til hinder for, at tilladelse meddeles til andre. Meddelelse af en forundersøgelsestilladelse indebærer heller ikke et tilsagn til indehaveren om på et senere tidspunkt at kunne opnå ret eller fortrin til efterforsknings eller indvindingsstilladelse i henhold til denne lov.

Arbejder, der udføres i henhold til en forundersøgelsestilladelse, skal godkendes i henhold til § 28.

Til § 4

Med henblik på at sikre indseende med undersøgelsen (tidspunkt, metode, udstyr og resultater m. v.) samt at opnå det bedst mulige kendskab hos staten til forholdene i undergrunden, vil det i tilladelsen blive nøjere angivet, hvilke rapporter, der forudsættes udarbejdet, og på hvilken måde tilladelsens indehaver skal rapportere til myndighederne om virksomheden. Videre vil blive fastsat hvilke prøver, rådata, bearbejdningsresultater, fortolkning

ger m. v., der skal indsendes, samt hvornår indsendelsen skal finde sted.

Gebyr og afgifter tænkes fastsat således, at udgifterne ikke virker hæmmende på forundersøgelsesaktiviteterne. Staten har en klar interesse i, bl. a. gennem forundersøgelser udført af andre, at opnå forbedret kendskab til undergrunden.

Til § 5

Det fastslås i denne bestemmelse, at tilladelse med eneret til efterforskning og indvinding af råstoffer fra undergrunden meddeles af energiministeren efter ansøgning.

Efterforskningsvirksomhed omfatter detaljerede undersøgelser – herunder dybdeboringer – indenfor et område, hvor vurderinger på grundlag af forundersøgelser viser mulig tilstedeværelse af en råstofforekomst.

Indvindingsvirksomhed omfatter samtlige de aktiviteter, der er nødvendige for indvinding af et råstof.

Tilladelser kan i henhold til *stk. 1* meddeles særskilt til henholdsvis efterforskning og indvinding. Særskilte efterforskningstilladelser uden ret til at indvinde, hvad der måtte findes, forudses dog kun meddelt i særlige tilfælde, hvor det vil være vanskeligt på forhånd at fastsætte vilkår for indvindingen, f. eks. hvor en tilladelse omfatter et bredt spektrum af råstoffer. I disse tilfælde må det imidlertid i lighed med, hvad der gælder efter den grønlandske råstoflovs § 18, stk. 3, og § 19 påregnes, at rettighedshaveren får tilsagn om en fortrinstilladelse til en indvindingsstilladelse, der meddeles i direkte fortsættelse af og på grundlag af det af denne udførte efterforskningsarbejde.

I *stk. 1* bestemmes videre, at tilladelsen skal gives for et nærmere bestemt område, der fastlægges i selve tilladelsen. Ligeledes skal det eller de råstoffer, som tilladelsen omfatter, specificeres. En tilladelse vil kunne begrænses i dybden såvel nedadtil som opadtil. I tilladelsen vil der bl. a. også kunne fastsættes vilkår om, på hvilken måde eventuelt indvundne råstoffer skal transporteres, eller vilkår om, at ministeren kan pålægge rettighedshaveren at anvende en nærmere angiven transportform, f. eks. at rettighedshaveren anlægger og anvender rørledning til transport.

Med henblik på at sikre en effektiv efterforskningsindsats, vil der som nævnt i *stk. 2* kunne ind sættes bestemmelser om gradvis indskrænkning af efterforskningsområdet samt gennemførelse af et arbejdsprogram.

F.t.l. vedr. Danmarks undergrund

Arbejdsprogrammet fastsætter de forpligtelser, rettighedshaveren påtager sig i efterforskningsperioden. Forpligtelsen kan være specificeret enten som en nærmere angivet arbejds mængde eller som et minimumsbeløb, der skal anvendes til efterforskningsarbejde inden for det af tilladelsen omfattede område. Normalt vil arbejdsprogrammet også indeholde bestemmelser om, inden for hvilke tidsrum i efterforskningsperioden arbejderne skal udføres eller pengene anvendes. Omfanget af arbejdsprogrammet og virksomhedens tilrettelæggelse set i et bredere dansk samfundsmæssigt perspektiv vil ofte være en væsentlig faktor ved valget imellem flere selskaber, der måtte ønske tilladelse til efterforskning indenfor samme område og til samme råstof.

For kulbrinter vil et arbejdsprogram sædvanligvis indeholde en forpligtelse for rettighedshaveren til gennemførelse af et antal kilometer seismiske undersøgelser og et antal efterforskningsboringer, der gennemborer bestemte geologiske lagserier. Det vil endvidere i arbejdsprogrammet blive fastsat hvilke supplerende undersøgelser, der skal foretages af forekomster, der måtte blive påvist, med henblik på at fastslå om forekomsterne er kommercielt indvindelige, ligesom det kan fastsættes, at tilsynet kan pålægge yderligere undersøgelser med henblik herpå. Omfanget af et arbejdsprogram vil normalt være afstemt efter de forventninger, der forud for en tilladelse næres til et område. Således kan det f. eks. ved fastsættelse af et arbejdsprogram for et relativt attraktivt område bestemmes, at en rettighedshaver samtidig skal påtage sig udførelse af et efterforskningsprogram inden for mindre lovende områder, hvor en tilladelse samtidig gives.

Afgrænsningen af det areal, som en indvindingstilladelse omfatter, vil blive foretaget under hensyn til arten og omfanget af råstoffet(-erne) samt på grundlag af en vurdering af, hvor stort et område, der skønnes påkrævet til virksomheden. Normalt vil dette område være betydeligt mindre end det af en efterforskningsstilladelse omfattede område.

De nærmere vilkår for at få en tilladelse i henhold til § 5 vil blive fastsat i selve tilladelsen. Det forudsættes herved, jfr. *stk. 3*, at der lægges vægt på ansøgerens såvel økonomiske baggrund og formåen som tekniske viden og erfaring. Endvidere vil der blive lagt vægt på, at ansøgerens organisatoriske forhold tilgodeser behovet for offentlig indseende og tilsyn med virksomheden. Der vil i denne forbindelse kunne stilles krav om, at rettighedshaveren etablerer og/eller opretholder en så-

dan organisatorisk tilknytning til Danmark, at en effektiv håndhævelse af skatte-, afgifts-, kontrol- og ansvarsregler i forbindelse med virksomheder bliver mulig.

Eneretstilladelser for et eller flere råstoffer meddelt i henhold til § 5 er ikke til hinder for, at energiministeren meddeler andre eneret til andre råstoffer indenfor samme geografiske område.

Ligeledes er meddelte eneretstilladelser ikke til hinder for, at der i medfør af § 24 tillades gennemført undersøgelser af videnskabelig karakter inden for tilladelsesområdet. Det må dog herved forudsættes, at de videnskabelige undersøgelser kan gennemføres uden væsentlig ulempe for rettighedshavernes virksomhed.

Hvor flere selskaber i et konsortium ansøger om en tilladelse, vil selskaberne i fællesskab skulle have en tilladelse, der bl. a. vil indeholde nærmere vilkår med hensyn til, hvorledes samarbejdet mellem selskaberne organiseres. Ændringer i konsortiets sammensætning, der ikke er forudsat i tilladelsen, vil derfor også forudsætte samtykke, jfr. § 29.

Også efterforsknings- og indvindingsvirksomhed, som ønskes udøvet af et af staten ejet selskab, kræver tilladelse efter § 5.

Til § 6

Bestemmelsen i *stk. 1* svarer til § 2, *stk. 1*, i den gældende lov, men er ændret som følge af sondringen mellem tilladelser til forundersøgelse, efterforskning og indvinding, jfr. bemærkningerne til §§ 3 og 5.

Bestemmelsen indebærer, at såvel særskilte indvindingstilladelser som kombinerede efterforsknings- og indvindingstilladelser skal forelægges for folketingets energipolitiske udvalg. Forundersøgelsestilladelser og særskilte efterforskningsstilladelser er ikke omfattet af bestemmelsen. En lignende ordning gælder ifølge den grønlandske råstofflov.

Indvindingstilladelser og kombinerede efterforsknings- og indvindingstilladelser for kulbrinter vil være omfattet af bestemmelsen, idet reglerne om forelæggelse af de generelle tilladelsesvilkår m.v. for folketingets energipolitiske udvalg i medfør af § 12, *stk. 2*, ikke erstatter forelæggelsen ifølge nærværende bestemmelse.

Bestemmelsen i den gældende lov om forelæggelse for et af folketinget nedsat udvalg er foreslået erstattet med bestemmelsen om forelæggelse for folketingets energipolitiske udvalg.

En tilladelse til efterforskning og indvinding af råstoffer efter denne lov vil indeholde detaljerede bestemmelser om selskabernes forpligtelser i form

af arbejdsprogrammer, økonomiske vilkår m. v., der må betragtes som forretningshemmeligheder. Bestemmelsen i *stk. 2* om fastsættelse af tavshedspligt er identisk med bestemmelsen i § 4, *stk. 1, 1. pkt.*, i lov om det udenrigspolitiske nævn. Behovet for fortrolighed skyldes bl. a., at en offentliggørelse af f. eks. specifikke arbejdsforpligtelser, minimumsinvesteringer m. v. i en tilladelse vil kunne skade ansøgerne i forhandlinger med andre lande og derved forringe muligheden for, at staten under forhandlingerne om tilladelse opnår de gunstigst mulige vilkår.

Til § 7

Bestemmelsen fastslår som den gældende lovs § 2, *stk. 1*, at en tilladelses varighed ikke kan overstige 50 år. Også når tilladelse meddeles særskilt for henholdsvis efterforskning og indvinding til den samme rettighedshaver i henhold til § 5, *stk. 1, 2. pkt.*, forudsættes det samlede tidsrum for tilladelse ikke at overstige 50 år.

Perioden for en enerestilladelse i henhold til § 5 til efterforskningsvirksomhed vil normalt i tidsmæssig henseende være betydeligt kortere end en tilsvarende tilladelse til indvinding for samme råstof.

En tilladelses varighed fastsættes under hensyntagen til det eller de råstoffer, som tilladelsen gælder for.

Varigheden af en efterforskningstilladelse vil i øvrigt afhænge af omfanget af det efterforskningsprogram, som ansøgeren påtager sig, størrelsen af det område, tilladelsen vil gælde for, samt om det er et område, der tidligere har været gjort til genstand for efterforskningsvirksomhed.

Ved fastsættelsen af varigheden af en indvindingsstilladelse vil der endvidere blive taget hensyn til hvilke anlæg, indvindingen kan forventes at nødvendiggøre.

For så vidt angår reglerne om varigheden af tilladelser til efterforskning og indvinding af kulbrinter henvises der til bemærkningerne til § 13.

Til § 8

Bestemmelsen fastslår, at energiministeren kan gøre såvel efterforskningstilladelser som indvindingsstilladelser betinget af en ret for staten til, normalt gennem et af staten ejet selskab, at indtræde på nærmere angivne vilkår i den af tilladelsen omfattede virksomhed. Formen for og omfanget af den statslige deltagelse vil blive fastlagt i de enkelte tilladelser, jfr. de almindelige bemærkninger.

Til § 9

Bestemmelsen indebærer, at tilladelser til efterforskning og indvinding gives på vilkår, at der skal betales afgifter til staten, og fastslår i overensstemmelse med den gældende lovs § 4, *stk. 1, nr. 1*, at de nærmere afgiftsvilkår fastsættes i tilladelsen. Disse økonomiske vilkår kan ikke fastlægges generelt, men må udformes i de enkelte tilladelser bl. a. under hensyntagen til arten af de råstoffer og områder, som en tilladelse skal gælde for.

En produktionsafgift på de indvundne råstoffer sikrer staten en andel af indtægterne fra indvindingen på et tidligt tidspunkt i produktionsforløbet. En produktionsafgift kan som i eneretsbevillingen af 8. juli 1962 være defineret som en fast procentdel uanset produktionens størrelse, men kan også være progressivt stigende. Der vil også kunne fastsættes produktionsafgift for indvundne råstoffer, der ikke nyttiggøres, f. eks. kulbrinter, der afbrændes.

Produktionsafgift vil i henhold til § 18 kunne kræves erlagt i form af indvundne råstoffer for så vidt angår produktion af kulbrinter, jfr. bemærkningerne hertil.

Bestemmelsen i sidste pkt. indebærer, at staten ved fastsættelse af afgiftsbetaling kan sætte den i forhold til det økonomiske udbytte ved den pågældende indvindingsvirksomhed.

Udover at afgifternes størrelse vil blive fastsat i tilladelserne, vil der også blive truffet bestemmelse om forfaldstidspunkter, betalingsvilkår og om grundlaget for fastsættelse af værdien af det indvundne.

Afgifter i medfør af denne bestemmelse træder ikke i stedet for den almindelige indkomstbeskatning, herunder den kommende særbeskatning af indtægter ved olie- og gasindvinding, men der vil ved den konkrete fastsættelse blive foretaget en samlet vurdering, der tager hensyn hertil.

Til § 10

Bestemmelsen fastslår, at de overordnede hensyn, der skal tages ved efterforsknings- og indvindingsvirksomhed, er, at virksomheden skal finde sted på en forsvarlig og hensigtsmæssig måde og således, at spild af råstoffer undgås. Der tænkes herved bl. a. på forsvarlighed og hensigtsmæssighed i teknisk, ressourcemæssig og sikkerhedsmæssig henseende.

Ved godkendelse af indvindingsplaner i medfør af bestemmelsen i 2. pkt. skal energiministeren påse, at planlagte foranstaltninger ud fra geologi-

ske, tekniske, sikkerhedsmæssige og økonomiske aspekter samlet vil medføre, at der under de givne forudsætninger opnås et tilfredsstillende udbytte af en forekomst for såvel samfundet som rettighedshaveren. Bl. a. med henblik herpå kan godkendelsen betinges af, at der, såfremt forløbet af indvindingen gør det hensigtsmæssigt senere, gennemføres regulerende foranstaltninger.

Der henvises i øvrigt til §§ 14 og 15, samt bemærkningerne til disse bestemmelser, idet en del af dér anførte hensyn vedrørende kulbrinter også vil kunne gøre sig gældende ved indvinding af andre råstoffer.

Til § 11

Bestemmelsen i *stk. 1* sikrer, at en forekomst, der er delt mellem eller strækker sig over flere områder, hvortil der er meddelt eneret til flere rettighedshavere, udnyttes som en helhed.

En aftale om samordnet efterforskning og indvinding vil normalt være ganske omfattende og bl. a. indeholde bestemmelser om, hvorledes forekomsten fordeles mellem rettighedshaverne – samt hvornår og hvordan forekomsterne skal sættes i produktion. I 2. pkt. fastslås, at sådanne aftaler skal godkendes. Dette giver mulighed for at sikre, at der ikke i aftalen indgår elementer, der på urimelig måde strider imod samfundets interesser. I de normalt forekommende tilfælde vil rettighedshavernes økonomiske interesse i en hensigtsmæssig udnyttelse tilsige en samordning. Ifølge 3. pkt. har energiministeren mulighed for at påbyde samordning, såfremt rettighedshaverne ikke selv er i stand til at nå til enighed om en aftale. Udtrykket *i rimelig tid* indebærer bl. a., at enighed skal opnås så betids, at der kan tages hensyn til samordningen ved etableringen af indvindingsanlæg. Bestemmelsen finder også anvendelse, hvor den samme virksomhed i kraft af flere tilladelser har ret til en forekomst.

Stk. 2 vedrører forekomster, der strækker sig ind på et andet lands højhedsområde. En koordineret efterforskning og indvinding kan også i dette tilfælde være en forudsætning for en hensigtsmæssig udnyttelse af forekomsten. Hvis en aftale med det pågældende land muliggør det, gives der med bestemmelsen adgang til også for sådanne forekomster at sikre en samordning. Sådanne aftaler indgås normalt særskilt for hver forekomst efter en forhandling landene imellem, hvori også de berørte rettighedshavere inddrages.

Til § 12

Bestemmelsen i *stk. 1* indebærer, at der i tillæg til den procedure, der er fastlagt efter §§ 5 og 6, normalt skal ske en offentlig indkaldelse af ansøgere, en såkaldt runde, når tilladelser til efterforskning og indvinding af kulbrinter agtes udstedt. Baggrunden herfor er ønsket om at inddrage en flerhed af selskaber i en intensiveret efterforsknings- og indvindingsvirksomhed på dansk område bl. a. med henblik på at sikre, at energiforsyningsmæssige interesser varetages bedst muligt.

Den i *stk. 2* omhandlede redegørelse vil dels indeholde baggrunden for udvælgelsen af de blokke, der agtes udbudt, dels indeholde en beskrivelse af de væsentligste vilkår, som vil gælde for tilladelser, der tænkes udstedt, når udvælgelsen af ansøgerne har fundet sted. På grundlag af erfaringerne og den efterhånden indsamlede viden om områderne må det forudsæ, at de generelle vilkår vil blive fastsat forskelligt fra runde til runde.

Blandt de generelle vilkår kan f. eks. tænkes at indgå krav om statsdeltagelse, afgifter, benyttelse af rørledning, pligt til at undersøge uudforskede områder og uddannelsesforpligtelser.

Den enkelte tilladelses endelige indhold vil fremkomme efter forhandling med ansøgerne, hvorunder de geologiske forhold for den pågældende blok og status og ansøgerens vurdering heraf vil være et af de afgørende momenter.

Bestemmelsen i *stk. 3* fastslår, at staten står frit med hensyn til udstedelse af tilladelser, også selv om der er foretaget offentlig indkaldelse.

Til § 13

Bestemmelsen indebærer, at tilladelser vedrørende kulbrinter kun udstedes som kombinerede efterforsknings- og indvindingsstilladelser. Dette er begrundet i, at virksomheder næppe kan forventes, at investere de betydelige beløb, der er nødvendige for at gennemføre dybe efterforskningsboringer og andre lignende stærkt udgiftskrævende foranstaltninger, medmindre de på forhånd er sikret ret til indvinding af eventuelle fund og kender de økonomiske vilkår, der vil gælde for en sådan indvinding.

Tilladelser til efterforskning og indvinding af kulbrinter vil efter *stk. 1* blive meddelt for tidsrum af indtil 6 år. Tidsrummet kan dog med henblik på efterforskning forlænges med indtil 2 år ad gangen til en periode, der sammen med den oprindelige tilladelses tidsrum ikke kan overstige 10 år. Forlængelse kan dog kun ske, hvis særlige forhold gør sig gældende, eksempelvis hvis det på tilfredsstillende vis kan begrundes, at det inden for det op-

rindelige tidsrum ikke har været muligt at afklare, om gjorte fund af kulbrinter er kommercielt udnyttelige. Tilladelsen vil som hovedregel indeholde bestemmelser om, hvilke arbejdsforpligtelser (arbejdsprogram) rettighedshaveren skal opfylde i dette tidsrum, jfr. det anførte i bemærkningerne til § 5. Som vilkår for en forlængelse af efterforskningsperioden kan der stilles krav om gennemførelse af et yderligere arbejdsprogram. Forlængelsen vil kunne meddeles for en begrænset del af området.

Bestemmelsen om en maksimal gyldighedsperiode på 10 år, såfremt der ikke gøres kommercielt udnyttelige fund, svarer til den gældende lovs § 4, stk. 1, nr. 7.

Ifølge *stk. 2* har en rettighedshaver, når vilkårene herfor i øvrigt er opfyldt, krav på en forlængelse af tilladelsen for de dele af det af tilladelsen omfattede område, der rummer kommercielt indvindelige forekomster, der agtes indvundet. Det vil i tilladelserne være nærmere angivet hvilke vilkår, der skal opfyldes, og hvilken fremgangsmåde, der skal følges, for at tilladelsen kan forlænges. Ifølge bestemmelsens 2. *pkt.* kan tilladelse i særlige tilfælde forlænges, selvom vilkårene herfor ikke er opfyldt. Bestemmelsen sigter navnlig på den situation, at en rettighedshaver ønsker at iværksætte indvinding før færdiggørelsen af arbejdsprogrammet for hele området, der er fastsat i forbindelse med udstedelse af en tilladelse.

I en tilladelse vil det være angivet hvilke tekniske og økonomiske oplysninger og vurderinger vedrørende en forekomst, der skal fremlægges i forbindelse med, at rettighedshaveren med henblik på forlængelse af tilladelsen efter *stk. 2* afgiver erklæring om, at forekomsten er kommercielt indvindelig og agtes udnyttet. I tilladelsen vil det endvidere være nærmere angivet, hvorledes afgrænsningen foretages af de dele af området, for hvilke tilladelsen forlænges efter *stk. 2*, idet afgrænsningen vil blive foretaget således, at tilladelsen kun forlænges for selve forekomsten med et tillægsareal.

Bestemmelsen i *stk. 2*, sidste *pkt.*, tager sigte på at undgå, at konstaterede kommercielt udnyttelige forekomster henligger uudnyttede. Arealafgifter vil også medvirke hertil, jfr. bemærkningerne til § 9.

Bestemmelsen i *stk. 3* giver energiministeren adgang til i efterforskningsperioden at pålægge en rettighedshaver at udnytte en forekomst, der på grundlag af de gennemførte undersøgelser må anses for kommercielt indvindelig. Bestemmelserne må navnlig antages at få betydning, når forekomsten er påvist i begyndelsen af efterforskningsperioden.

I forbindelse med godkendelse af indvindingsforanstaltningerne, herunder tidspunktet for indvindings påbegyndelse forlænges tilladelsen med henblik på indvinding for den pågældende del af området. Gennemførelsen af disse indvindingsforanstaltninger vil normalt ikke medføre ændringer i rettighedshaverens øvrige forpligtelser, herunder arbejdsforpligtelser i efterforskningsperioden.

Bestemmelsen i *stk. 4* muliggør en forlængelse af tilladelsens gyldighedsperiode i ganske særlige tilfælde. Der tænkes således navnlig på tilfælde, hvor der i medfør af §§ 14 og 15, *stk. 2*, ud fra samfundsmæssige hensyn, foretages udskydelser af indvindingen i et sådant omfang, at forekomsten ikke kan indvindes som påregnet inden for den oprindeligt fastsatte frist.

Til § 14

Bestemmelsen indebærer, at der ved godkendelsen af indvindingsforanstaltninger m. m. skal drages omsorg for, at udnyttelsen af forekomsten på hensigtsmæssig måde vil kunne bidrage til Danmarks energiforsyning. Endvidere skal det påses, at eksisterende og planlagte behandlings- og transportsystemer udnyttes rationelt. Bestemmelsen understreger i sammenhæng med § 10 betydningen af, at den indenlandske produktion af kulbrinter bringes i overensstemmelse med den fastlagte langsigtede energipolitik, og derfor kan udnyttes på den for samfundet mest hensigtsmæssige måde. Ved fastsættelse af tidspunktet for indvindings påbegyndelse vil den tid der vil medgå til etablering af produktionsanlæggene angive det tidligste tidspunkt for indvindings påbegyndelse.

Til § 15

Bestemmelsen i *stk. 1* giver i sammenhæng med § 10 energiministeren mulighed for at sikre, at en forekomst udnyttes fuldt ud på en hensigtsmæssig måde.

Ved godkendelse af indvindingsforanstaltninger i henhold til § 10 fremlægger rettighedshaver sine planer for produktionens tilrettelæggelse. Beføjelsen i henhold til bestemmelsens *stk. 1* udøves gennem meddelelse af produktionstilladelse, i hvilken fastsættes den mængde, der må indvindes i den kommende periode, som skal have en varighed af mindst 6 måneder. Udgangspunktet for fastsættelsen af produktionsmængden skal være den produktion, der fremgår af den i medfør af § 10 godkendte indvindingsplan, medmindre der siden god-

kendelsen er fremkommet nye oplysninger om forekomstens udnyttelse.

Ved godkendelsen af indvindingsplanen og ved de løbende produktionstilladelser kan der fastsættes visse mængdemæssige begrænsninger for produktionen fra et felt eller en del af et felt, bl. a. for at sikre en maksimal udnyttelse af forekomsten. Den produktionstakt, der er samfundsmæssigt mest fordelagtig, er derfor ikke nødvendigvis samstemmende med den, der fastlægges ud fra rettighedshaverens økonomiske interesser. Disse vil ofte pege i retning af størst mulig produktion i begyndelsen af udvindingsperioden.

Bestemmelsen i *stk. 2* tager sigte på situationer, hvor den opnåede viden om reservoiret tilsiger en omgående ændring af den i indvindingsplanen indeholdte produktionsprofil, f. eks. for at undgå varig skade på reservoiret, der ville kunne opstå, såfremt en indgriben afventede udløbet af den pågældende periode.

De samfundsmæssige hensyn, der tænkes på, er hensynet til, at udnyttelsen af de danske kulbrinteresourcer sker på en sådan måde, at disse i størst mulig grad kommer samfundet til gode. Der vil således kunne blive tale om at ændre den tilladte produktionsrate for at strække produktionen over en længere årrække eller for at forebygge en uønsket samfundsøkonomisk udvikling. Der kan endvidere blive tale om i krisesituationer at øge fastsatte produktionsmaksima eller at fastsætte minimumsproduktion.

Bestemmelsen kan finde anvendelse på en eller flere forekomster eller f. eks. alene på gasproduktionen fra en eller flere forekomster. Der kan i øvrigt henvises til bemærkningerne til § 13, *stk. 4*.

Til § 16

Bestemmelsen indebærer, at § 11 for så vidt angår kulbrinteforekomster yderligere kan finde anvendelse, hvor to eller flere forekomster ud fra ressourcemæssige, økonomiske eller samfundsmæssige hensyn bør udnyttes sammen. Eksempelvis vil mindre forekomster med fordel kunne tænkes udnyttet samordnet med fælles behandlingsfaciliteter. Bestemmelsen giver også mulighed for, at kulbrinter fra en forekomst kan blive behandlet på et behandlingsanlæg vedrørende en anden forekomst, som har tilstrækkelig udnyttet kapacitet, også hvis behandlingsanlægget tilhører en anden rettighedshaver. Det forudsættes, at ejerens planlagte anvendelse ikke hindres eller vanskeliggøres urimeligt herved.

Det er hensigten i videst muligt omfang at overlade den detaljerede fastsættelse af vilkårene for samordning til parterne selv.

Til § 17

Stk. 1 angiver, at etablering og drift af rørledningsanlæg til brug ved virksomhed, til hvilken der er meddelt tilladelse efter denne lov, kræver energiministerens tilladelse. Sådanne tilladelser kan efter *stk. 2* gøres betinget af vilkår med hensyn til bl. a. linieføring, dimensioner, ejerforhold, betaling for benyttelsen og afgift til staten. Det sikres herved, at rørledninger kan anlægges og drives på en sådan måde, at de typisk meget store anlæg i størst mulig udstrækning udbygges og anvendes på en samordnet og rimelig måde.

Der vil kunne indsættes nærmere vilkår i tilladelsen efter *stk. 1* om ledningens kapacitet med henblik på transport for tredjemand, såfremt dette kan gennemføres på en økonomisk forsvarlig måde.

Lokale rørledninger, der indgår som en integreret del af et indvindingsanlæg, er efter *stk. 3* undtaget fra bestemmelserne i § 17, idet disse rørledninger påregnes behandlet i forbindelse med energiministerens godkendelse af indvindingsforanstaltninger m. m. i medfør af § 10. Bestemmelsen i *stk. 3* omfatter således ikke rørledninger mellem flere felter.

§ 17 finder ikke anvendelse på transitledninger på kontinentalsokkelområdet som f. eks. Ekofisk-Emden ledningen. Disse reguleres af bekendtgørelse nr. 141 af 13. marts 1974 om rørledningsanlæg på dansk kontinentalsokkelområde til transport af kulbrinter.

Til § 18

Bestemmelsen fastslår en ret for energiministeren til med 6 måneders varsel at kræve, at produktionsafgift i henhold til § 9, jfr. § 13, helt eller delvis betales ved, at en til afgiftsprocenten svarende andel af de producerede kulbrinter leveres til staten. Tilsvarende bestemmelser fandtes i de vestgrønlandske efterforsknings- og udnyttelseskoncessioner fra 1975 og findes i aftalen af 15. juli 1976 mellem handelsministeren og bevillingshaverne i henhold til eneretsbevilling af 8. juli 1962.

Leveringer i medfør af bestemmelsen vil kunne ske til et af staten ejet selskab. De nærmere leveringsvilkår forudsættes fastsat i de enkelte tilladelser og i aftaler knyttet hertil.

For andre råstoffer end kulbrinter vil der, hvis der bliver behov herfor, kunne optages tilsvarende bestemmelser i de enkelte tilladelser.

Til § 19

I bestemmelsen fastslås en ret for staten eller et af denne ejet selskab til at købe indtil halvdelen af hver rettighedshavers løbende produktion af flydende kulbrinter. Prisen herfor er fastsat til en rimelig markedspris på det sted og tidspunkt, hvor levering sker og i øvrigt på sædvanlige leveringsvilkår.

Bestemmelsen afskærer ikke energiministeren fra at fastsætte som vilkår for en tilladelse i henhold til § 5, jfr. § 13, at staten skal have køberet til mere end halvdelen af produktionen.

I betragtning af de meget ustabile forhold, der igennem de seneste år har kunnet konstateres på råolie markedet, har man ikke anset det for hensigtsmæssigt i lovteksten at forsøge at præcisere det grundlag, hvorpå en rimelig markedspris bør fastsættes.

Det må dog anses for naturligt ved prisfastsættelsen at tage hensyn til bl. a. de forskellige olietypers kvalitet og transportafstanden.

Aftalen må i øvrigt baseres på de sædvanlige vilkår, der gælder for oliehandel.

Til § 20

Bestemmelsen indeholder de nærmere regler om fastsættelse af prisen. Bestemmelsen skaber mulighed for en periodisk fastsættelse af prisen eller beregningsgrundlaget herfor. Hver af parterne har således ret til med mindst 6 måneders mellemrum at forlange forhandling om en ændring af prisen eller beregningsgrundlaget herfor. Ved fastsættelsen af perioden mellem ændringerne er der dels taget hensyn til ønsket om en vis sikkerhed i prisfastsættelsen som grundlag for en fornuftig planlægning, dels til producentens muligheder for at opnå økonomiske fordele, som et oliemarked med forventede prisstigninger må antages at indebære. Ved bestemmelsen er det endvidere søgt undgået, at eventuel uenighed om prisjusteringer ikke er afgjort af olienævnet, før forhandling om en ny ændring kan finde sted.

Til § 21

Med henblik på afgørelse af uenighed mellem køber og sælger om prisen eller beregningsgrundlaget herfor eller andre leveringsvilkår oprettes et nævn. De to medlemmer, der skal have særlig

kendskab til oliehandel, vil blive udpeget efter drøftelse med de berørte parter.

Ifølge *stk. 3* fastsætter energiministeren de nærmere regler for nævnets virksomhed, herunder nævnets forretningsorden.

Til § 22

Med denne bestemmelse fastslås, at den i loven hjemlede køberet ikke indskrænker statens ret i medfør af anden lovgivning til at træffe bestemmelse om salg og levering af flydende kulbrinter. Således begrænser den i forslaget hjemlede køberet ikke retten i medfør af lov om forsyningsmæssige foranstaltninger til at fastsætte bestemmelser om anvendelse, fordeling, prisudvikling og placering af landets varebeholdninger. Det samme gælder retten til at forlange produktionsafgift erlagt i form af indvundne kulbrinter i henhold til § 18 og i medfør af aftalen af 15. juli 1976 mellem bevilningshaverne i henhold til eneretsbevilling af 8. juli 1962 og handelsministeren samt retten til at forlange en del af transportafgiften erlagt i form af flydende kulbrinter i medfør af forslaget til lov om etablering og benyttelse af en rørledning til transport af råolie og kondensat.

Til § 23

Bestemmelsen fastslår, at anden anvendelse af undergrunden end indvinding af råstoffer forudsætter tilladelse fra energiministeren. Ministeren kan fastsætte bestemmelser om anvendelsen og fastsætte vilkår for tilladelsen, herunder om hvilket tidsrum tilladelsen skal gælde for. Tilladelse kan først meddeles efter forelæggelse for folketingets energipolitiske udvalg.

Visse geologiske formationer i den danske undergrund vil kunne udnyttes til andre formål end indvinding af råstoffer, herunder energiråstoffer. Hulrum i salthorste eller porøse sandstenslag vil f. eks. kunne fungere som underjordiske lagre for naturgas til udjævning af sæsonsvingninger i energiforbruget. Også andre former for energilagring kan komme på tale, herunder lagring af olie, lagring af energi i form af trykluftmagasiner, underjordiske vandkraftanlæg og lagring af varmt vand. Dertil kommer eventuelt forskellige former for affaldsdeponering, herunder deponering af radioaktivt affald, jfr. herved bemærkningerne til § 1. Ved en langsigtet planlægning af anvendelsen af de geologiske formationer og strukturer i den danske undergrund må det sikres, at forskellige eventuelt uforenelige anvendelsesmuligheder afvejes

mod hinanden. Specielt må energiindvindingsmulighederne være grundigt undersøgt, før der tages stilling til anden anvendelse af undergrunden.

Då det ikke er muligt at forudse hvilke former for anvendelse der kan blive tale om, kan der ikke opstilles generelle vilkår for sådan anvendelse. Det er derfor forudsat at vilkårene fastsættes konkret i forbindelse med udstedelse af tilladelse.

Bestemmelsen omfatter ikke sædvanlige nedgravede tankanlæg til oplagring af olie o. l., nedsviningsanlæg for spildevand m. v., ligesom etablering af gængse jordvarmeanlæg samt øvrige typer af anlæg, hvortil de øverste jordlag udnyttes, falder udenfor, jfr. herved § 11 i lov nr. 372 af 13. juni 1973 om miljøbeskyttelse.

Tilladelse i medfør af bestemmelsen fritager ikke for at indhente alle øvrige nødvendige tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Til § 24

Bestemmelsen har til formål at sikre indsigt i videnskabelige undersøgelser af Danmarks undergrund. Sådanne undersøgelser kan bidrage væsentligt til kortlægning af geologiske formationer og strukturer af betydning for forhold omfattet af denne lov. Bestemmelsen har endvidere til formål at sikre, at videnskabelige undersøgelser, herunder dybe borer, sker på sikkerhedsmæssig forsvarlig måde. Ved videnskabelige undersøgelser forstås i denne forbindelse feltundersøgelser og målinger, der kræver anvendelse af teknisk udstyr, f. eks. borer, magnetiske, gravimetrisk eller seismiske undersøgelser, varmestrømsmålinger, radiometriske målinger m. v. Bestemmelsen har endelig til formål at hindre en omgåelse af bestemmelserne i kap. 2, 3 og 4 gennem videnskabelige undersøgelser, der også har værdi i erhvervsmæssig henseende.

Videnskabelige undersøgelser, der sigter mod kortlægning af grundvandsforekomster eller råstoffer, der ikke er omfattet af denne lov, samt undersøgelser baseret på mere traditionelle metoder, såsom indsamling af prøver fra overfladen, er ikke omfattet af bestemmelsen, medmindre disse undersøgelser samtidig er rettet mod anden virksomhed omfattet af loven.

Til § 25

I *stk. 1* fastslås det, at tilsynet med overholdelsen af bestemmelserne i denne lov samt med regler og vilkår, der udfærdiges i henhold til loven, udøves af energiministerens. I henhold til anden lovgivning er der tillagt andre myndigheder tilsynsmæs-

sige beføjelser. Sådanne beføjelser berøres ikke af lovforslaget. Bestemmelsen skal i øvrigt ses i sammenhæng med lovforslagets § 37, hvorefter energiministerens kan bemyndige energistyrelsen og andre statslige myndigheder til at udøve beføjelser, der ved loven er tillagt energiministerens.

Efter reglen i *stk. 2* kan der fastsættes nærmere regler om udøvelsen af tilsynet.

I *stk. 3* fastslås det, at rettighedshaverne skal betale statens udgifter ved udøvelsen af tilsynet. Bestemmelsen svarer til § 4, *stk. 1*, nr. 3, i den gældende undergrundslov. Der vil af energiministerens blive fastsat nærmere regler om betaling for udøvelsen af tilsynet, herunder bl. a. om fordelingen af udgifterne mellem flere rettighedshavere.

Til § 26

Reglen, der er sædvanlig inden for nyere tilsynslovgivning, tilsigter at gøre det muligt for tilsynsmyndighederne at føre kontrol med, at bestemmelser i loven og vilkår fastsat i henhold til loven overholdes. Der vil i henhold til reglen kunne meddeles påbud om, hvilke oplysninger der skal meddeles, hvornår de skal meddeles, og til hvem de skal meddeles. Undladelsen af at meddele oplysninger vil kunne medføre tilbagekaldelse af tilladelsen efter § 30 eller straf i medfør af § 38.

Til § 27

Reglen i *stk. 1* er sædvanlig inden for tilsynslovgivningen. Den supplerer bestemmelsen i § 26 og tænkes især anvendt, hvor kontrol ikke alene kan gennemføres ved meddelelse af oplysninger, f. eks. i tilfælde, hvor en undersøgelse på stedet skønnes nødvendig.

Bestemmelsen i *stk. 2* supplerer ligeledes reglen i § 26. Formålet er at sikre offentligt indseende med efterforsknings- og indvindingsvirksomheden. Ved besluttende organer tænkes bl. a. på samarbejdsorganer etableret mellem rettighedshavere.

Til § 28

Denne bestemmelse fastslår, at arbejder der udføres i forbindelse med virksomhed omfattet af denne lov kræver godkendelse af energiministerens. En rettighedshaver, der i medfør af en tilladelse eksempelvis ønsker at gennemføre en boring inden for det område, tilladelsen omfatter, er forpligtet til at ansøge om godkendelse heraf. Godkendelsesbeføjelsen forudsættes delegeret til energistyrelsen, jfr. § 37.

Vurderingen af en konkret ansøgning vil omfatte udstyr, program og udførelsesmåde. Bestemmelsen indeholder hjemmel til at påbyde de ændringer i forhold til det forelagte materiale og de sikkerhedsforanstaltninger i øvrigt omkring aktiviteten, der anses for nødvendige for at sikre en hensigtsmæssig gennemførelse af aktiviteterne og forhindre, at der forårsages skader på personer eller ejendom, omgivende miljø og materiel.

Godkendelse i medfør af denne bestemmelse fritager ikke for at indhente eventuelle andre tilladelser, der kræves i henhold til anden lovgivning.

Til § 29

I henhold til § 4, stk. 1, nr. 2, i den gældende undergrundslov må en bevilling ikke overdrages til andre, medmindre energiministeren meddeler tilladelse hertil og godkender vederlaget for overdragelsen. Den foreslåede regel svarer til § 15 i den grønlandske råstoflov og har til formål at sikre, at ikke blot overdragelser, der formelt fremtræder som sådan, kræver tilladelse. En overdragelse vil kunne foreligge indirekte i form af overdragelse af aktieposter af en størrelse, som kan give bestemte indflydelse over et selskab, eller indgåelse af aftaler, der har samme virkning. Bestemmelsen finder også anvendelse ved overdragelse indbyrdes mellem flere, som har en tilladelse sammen.

Antagelse af bistandsydere, som det kendes fra den eksisterende kulbrintebevilling, vil således ikke kunne finde sted uden tilladelse, ligesom ændringer i de gældende samarbejdsaftaler, der direkte eller indirekte vedrører anpartsforholdene mellem partnerne i Dansk Undergrunds Consortium eller sammensætningen af konsortiet i øvrigt, vil dermed kræve godkendelse.

Bestemmelsen i stk. 2 skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i stk. 1. Der kan således ikke gøres udlæg i en tilladelse og den kan ikke inddrages under konkursbehandling. Konkurs kan i øvrigt medføre tilbagekaldelse af tilladelsen, jfr. forslaget § 30, stk. 1, nr. 3.

Til § 30

Efter stk. 1 kan energiministeren bl. a. tilbagekalde en tilladelse, hvis de i loven eller i medfør af loven fastsatte bestemmelser, vilkår eller påbud ikke overholdes. I de i stk. 1, nr. 1, nævnte tilfælde kan tilbagekaldelse dog først ske, efter at ministeren har givet påbud om inden en nærmere frist at afhjælpe forholdet, uden at dette er sket.

Hvis en tilladelse er givet til flere selskaber, vil tilbagekaldelsen få virkning for dem alle. Den vil endvidere få virkning for hele det område, den omfatter.

Bestemmelsen i stk. 1, nr. 2, har til formål at sikre, at tilladelser efter loven altid meddeles på grundlag af korrekte oplysninger.

Til § 31

Med reglen tilsigtes at opnå udtrykkelig mulighed for at indsætte voldgiftsbestemmelser i de tilladelser, der udstedes i henhold til loven.

Ved at lade en tvist behandle ved voldgift vil man ofte kunne få en hurtigere afgørelse, og man kan lade voldgiftsretten være sammensat af særligt sagkyndige. Såvel eneretsbevillingen af 8. juli 1962 som den grønlandske modelkoncession til efterforskning og indvinding af olie indeholder bestemmelser om behandling ved voldgift. Det er tanken, at de nærmere bestemmelser om voldgiftsrettens sammensætning, kompetence, sagsbehandling etc. skal fremgå af de enkelte tilladelser. Afgørelser, som efter loven skal afgøres af tilsynsmyndighederne, kan ikke undergives voldgift.

Til § 32

Bestemmelsens 1. pkt. har til formål at sikre, at der ved ophøret af en tilladelse, uanset af hvilken grund, er taget stilling til hvorledes der skal forholdes med de økonomiske forpligtelser, eksempelvis afgiftsforpligtelser eller forpligtelser til at udrede kompensationsbeløb, som påhviler en rettighedshaver ifølge bestemmelse eller vilkår fastsat i medfør af loven.

Bestemmelsens 2. pkt. vedrører den situation, at en forpligtelse for rettighedshaveren til at udføre en nærmere specificeret efterforskningsindsats eller anden lignende forpligtelse fastsat i tilladelsen ikke er opfyldt eller kun delvis er opfyldt. Det vil i en sådan situation som oftest – eksempelvis når en tilladelse er ophørt – ikke være muligt eller hensigtsmæssigt at søge rettighedshaveren tilpligtet at opfylde forpligtelsen i praksis, og der kan derfor tillægges energiministeren en adgang til at kræve den til forpligtelsen svarende omkostning for rettighedshaveren udredet. De konkrete omstændigheder i en situation, hvor en forpligtelse af denne art ikke er opfyldt, vil ofte kunne tilsige, at alene en del af den ikke-afholdte omkostning udredes, og der åbnes derfor mulighed for fleksibilitet ved fastsættelsen af det beløb, der konkret skal indbetales.

Til § 33

Bestemmelsen indeholder hjemmel til i samtlige former for tilladelser i medfør af nærværende lov at fastsætte vilkår for, hvorledes der ved tilladelsens ophør – uanset årsag – skal forholdes med de anlæg, rettighedshaveren har etableret i forbindelse med sin virksomhed i henhold til den meddelte eneretstilladelse.

Bestemmelsen indeholder ikke en automatisk (vederlagsfri) hjemfaldsret til staten, men forudsætter, at der i de enkelte tilladelser tages stilling til, hvorledes der skal forholdes med anlæg etableret af rettighedshaveren.

Til § 34

Bestemmelsen skal sikre, at alle oplysninger om Danmarks undergrund, som indsamles i forbindelse med aktiviteter omfattet af denne lov, tilgår de relevante statslige myndigheder med henblik på vedligeholdelse og fortsat opbygning af en databank vedrørende undergrunden. Tilsvarende bestemmelser findes i vandforsyningsloven og råstofloven.

De oplysninger, der er tale om, kan inddeles i:

basisinformationer: magnetbåndsregistreringer fra geofysiske undersøgelser og målinger i borehullerne, registreringer under borearbejdet, prøver af gennemborede jordlag samt af de i jordlagene indeholdte væsker og luftarter, produktionsprøver m. v.

bearbejdningsresultater: alle udgaver af seismiske profiludtegninger, udtegning af måleresultater fra borehullerne, borekerneanalyser af jordarter, væsker og luftarter, testanalyse, edb-modelleringer, rapporter m. v.

fortolkninger: kortmateriale, produktionsvurderinger, rapporter m. v.

Hensigten med bestemmelsen i *stk. 2* er at beskytte de indkomne data en vis periode, idet disse dels kan have karakter af forretningshemmeligheder, dels kan have værdi for rettighedshavere i forbindelse med salg eller bytte. Efter udløbet af perioden, der typisk vil være 5 år, vil disse data kunne blive gjort tilgængelige for interesserede private – eventuelt mod betaling – sådan som det er kendt fra andre lande, og som det allerede i dag er tilfældet med de oplysninger, som er samlet hos Danmarks Geologiske Undersøgelse. Se endvidere bemærkningerne til § 40.

Reglen forudsættes suppleret med en bekendtgørelse efter offentlighedslovens § 2, *stk. 4*, hvorefter

ter de omhandlede indberetninger m. v. undtages fra adgangen til aktindsigt.

Til § 35

Bestemmelsen svarer til § 6 i lov nr. 294 af 7. juni 1972 om naturgasforsyning og i det væsentlige til den gældende undergrundslovs § 10, hvor erstatningsansvaret dog kun omfatter skade på andemands person eller ejendom. Det foreslås i bestemmelsen, at det objektive ansvar udstrækkes til også at omfatte skade på personer, som ikke kan anses for udenforstående (ansatte, medkontrahenter m. v.). Reglen omfatter alle rettighedshavere i henhold til lovens §§ 3, 5, 23 og 24.

Rettighedshaverens objektive og ubegrænsede ansvar vil ikke kunne begrænses efter reglerne om ansvarsbegrænsning i sølovens kapitel 10 i de tilfælde, hvor virksomheden udøves fra et flybart anlæg omfattet af søloven.

Til § 36

Bestemmelsen afløser §§ 7–8 i den gældende undergrundslov. Bestemmelsen i *stk. 3* tilsigter at gøre det muligt at foretage de nødvendige tekniske undersøgelser i tilfælde, som f. eks. ved seismiske undersøgelser, hvor arealafståelse eller varige rådhedsindskrænkninger ikke er nødvendige.

Til § 37

Bestemmelsen bemyndiger energiministeren til at overlade udøvelsen af sine beføjelser i henhold til loven til andre statslige myndigheder, herunder energistyrelsen.

I overensstemmelse med praksis efter den gældende lov forudsættes en række tilsynbeføjelser efter denne lov delegeret til energistyrelsen, jfr. lov om energipolitiske foranstaltninger og bekendtgørelse nr. 20 af 17. januar 1978 om ændring af bekendtgørelse om energistyrelsen. Disse beføjelser omfatter bl. a. det tekniske, sikkerhedsmæssige og økonomiske tilsyn og beføjelsen til at meddele tilladelser til ekspropriation, jfr. § 36.

I det omfang energiministeren delegerer beføjelser til energistyrelsen eller andre statslige myndigheder, vil der blive fastsat klageadgang til energiministeren.

Energistyrelsen forudsættes som hidtil i samarbejde med Danmarks Geologiske Undersøgelse at forestå analyser og vurderinger af reservoirstørrelser og indvindingsmuligheder.

Til § 38

Bestemmelsen i *stk. 3* sikrer mulighed for en ansvarsplacering også i tilfælde, hvor en juridisk person har begået lovovertrædelsen.

Til § 40

De bevillinger m. v., der er nævnt i *stk. 2*, er eneretsbevilling af 8. juli 1962 til efterforskning og indvinding af kulbrinter med dertil hørende protokoller, aftalen af 15. juli 1976 og en aftale, der forventes indgået i 1981, eneretsbevilling af 1. november 1963 til indvinding af salt (natriumklorid) ved opskyldning og eneretsbevilling af 29. august 1978 til efterforskning og indvinding af geotermisk energi med tilhørende protokol. Lovens udformning indebærer bl. a. at følgende bestemmelser efter deres egen ordlyd ikke finder anvendelse på bevillinger og tilladelser m. v. meddelt i henhold til den gældende lov: §§ 3-9, 12, 13, 27 *stk. 2*, 31 og 33. Bestemmelsen om, at §§ 19-22 ikke finder anvendelse, har alene betydning for kulbrintebevillingen. I kulbrintebevillingens § 13 bestemmes det, at bevillingen ikke kan overføres til andre uden samtykke fra energiministeren, bortset fra overførsler mellem de i bevillingshavernes konsortium deltagende juridiske personer. Deltagerne i konsortiet er Dansk Boreselskab A/S, A/S Dampskibsselskabet Svendborg og Dampskibsselskabet af 1912

A/S. Ændringer i de gældende samarbejdsaftaler, der direkte eller indirekte vedrører anpartsforholdene mellem partnerne i Dansk Undergrunds Consortium eller sammensætningen af konsortiet i øvrigt, vil derimod herefter kræve godkendelse.

I et protokollat til kulbrintebevillingen og i § 18 i geotermikbevillingen er det fastsat, at visse oplysninger skal betragtes som fortrolige i en periode på op til 5 år efter afleveringen. Disse bestemmelser vil fortsat være gældende.

Til § 42

Bestemmelsen indebærer, at en bevilling eller tilladelse kan tilbagekaldes efter reglerne i § 30, uanset om en bevilling er meddelt i henhold til den tidligere lov eller nærværende lov. Det følger af bestemmelsen, at § 30 også finder anvendelse ved manglende opfyldelse af forpligtelser i henhold til overenskomster og aftaler, der supplerer bevillingen eller tilladelsen. Efter § 5 i den gældende lov og § 12, *stk. 1*, i bevillingen fortæbes bevillingen, bl. a. såfremt noget af de i bevillingen eller dertil knyttede overenskomster fastsatte særlige vilkår ikke overholdes. Bortset fra at sanktionen ved misligholdelse nu er tilbagekaldelse af bevillingen i stedet for umiddelbar fortabelse, medfører bestemmelsen i misligholdelsestilfælde således ikke en ændring af de gældende regler.